

MILOŠ PAREŽANIN¹

E-mail: milos.parezanin@fon.bg.ac.rs

PRIKAZ TEMATSKOG ZBORNIKA: „RELEVANTNOST ENERGETSKE EFIKASNOSTI U KONTEKSTU ODRŽIVOG RAZVOJA”, REDAKTOR DRAGANA KRAGULJ, FAKULTET ORGANIZACIONIH NAUKA, 2020.

**REVIEW OF THE THEME PROCEEDINGS: “RELEVANCE OF
ENERGY EFFICIENCY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT”, EDITOR DRAGANA KRAGULJ, FACULTY OF
ORGANIZATIONAL SCIENCES, 2020**

1. UVOD U TEMATSKI ZBORNIK

U prvoj polovini 2020. godine objavljen je tematski zbornik „Relevantnost energetske efikasnosti u kontekstu održivog razvoja” u izdanju Fakulteta organizacionih nauka, Univerziteta u Beogradu. Redaktor tematskog zbornika je prof. dr Dragana Kragulj, redovni profesor na Katedri za ekonomiju, poslovno planiranje i međunarodni menadžment, Fakulteta organizacionih nauka. Energetska efikasnost, kao jedna od aktuelnih tema današnjice, predstavljena je na inderdisciplinarni način. Ovome je doprinelo šesnaest istraživa-

1 Fakultet organizacionih nauka, Univerzitet u Beogradu

ča koji su kroz osam tematskih celina sa različitih aspekata predstavili značaj energetske efikasnosti i održivog razvoja.

Problematika energetske efikasnosti je posmatrana u kontekstu ekonomskih, tehničkih, ekoloških, informacionih, inovacionih i pravnih aspekata.

2. STUKTURA I DOPRINOS TEMATSKOG ZBORNIKA

Zbornik je strukturiran u osam tematskih celina. Svaka tematska celina razmatra problematiku energetske efikasnosti i održivog razvoja sa različitog stanovišta.

U radu „Ekonomski aspekti energetske efikasnosti i održivosti” autora Sandre Jednak i Dragane Kragulj razmatra se značaj energetske efikasnosti u postizanju ciljeva održivog ekonomskog razvoja. Energetska efikasnost smanjuje ukupnu potrošnju energije, povećava energetske sigurnost, smanjuje emisiju štetnih gasova i klimatske promene na globalnom, nacionalnom i sektorskom nivou. Kao rezultat navedenih efekata energetska efikasnost dovodi do boljeg kvaliteta života i ekonomskog blagostanja za sve. U radu je pažnja posvećena i uticaju energetske efikasnosti na pojedine industrijske sektore.

Rad „Tranzicija tehnološke i energetske održivosti” autora Maje Levi-Jakšić bavi se primenom i difuzijom održive tehnologije kao osnovom za tranziciju ka održivim ekonomskim i energetske sistemima. Ovakav proces je moguće realizovati uz saradnju vlade, akademskih institucija i industrije kao osnovnih nosilaca promena inovacionih i preduzetničkih ekosistema. Primenom sistemskog i *Triple Helix* pristupa razvijen je integralni model osnovnih domena ekosistema. Model je pogodan za primenu mera i unapređenje razvojne politike u kontekstu postizanja ciljeva održivog razvoja.

U radu „Inovacije u funkciji povećanja energetske efikasnosti i razvoja ekonomije” autora Biljane Stošić i Radula Milutinovića ističe se uticaj inovativnih rešenja na životnu sredinu i korišćenje prirodnih resursa u funkciji povećanja energetske efikasnosti. Poseban značaj se poklanja eko-inovacijama i inovacionim projektima koji su usmereni na postizanje tehnološkog i ekonomskog razvoja. Kao posebna tema otvara se pitanje finansiranje ovakvih poslovnih poduhvata. U radu su prikazani odabrani projekti, finansirani iz podsticajnih sredstava, koji imaju uticaj na energetske efikasnost.

U radu „Strateško upravljanje projektima energetske efikasnosti u javnim zgradama” autora Aleksandra Vučkovića, Marka Mihića i Dejana Petrovića prikazana je metodologija strateškog upravljanja projektima energetske efikasnosti u javnim zgradama. Strateško upravljanje navedenim projektima sprovodi se u tri faze. Prva faza se bavi kreiranjem portfolija projekata i njihovom prioritizacijom. U okviru prve faze vrši se optimalan izbor mera za sprovođenje projekata. Druga faza je posvećena skraćivanju portfolija i projekata uz zadržavanje koristi na što višem nivou. U trećoj fazi definiše se način upravljanja energetske sistemom javnih zgrada u post-projektom periodu.

Rad „Određivanje optimalnog portfolija obnovljivih izvora energije u R.Srbiji na osnovu preferencija” autora Dragane Makajić-Nikolić i Marije Kuzmanović bavi se određivanjem

optimalnog portfolija obnovljivih izvora energije na modelu Markowic-a. Optimalni portfolio je kreiran na osnovu podataka o troškovnoj efikasnosti obnovljivih izvora energije i preferencija stanovništva Republike Srbije prema različitim izvorima energije. Rezultati istraživanja su pokazali veliku heterogenost u preferencijama. Primenom k-mean analize identifikovana su tri klastera. Na osnovu rezultata upitnika i optimizacije došlo se do zaključka da stanovnici R.Srbije imaju različite stavove i preferencije o obnovljivim izvorima energije.

Rad „Standardi menadžmenta energije i energetska efikasnost zgrada” autora Ivane Mijatović i Mladena Đurića ističe da je ključni problem u Evropi postizanje i održavanje energetske efikasnosti već postojećih zgrada. Autori naglašavaju značaj razumevanja i primene standarda koji se odnose na menadžment energije i merenje indikatora energetske performansi efikasnosti zgrada. Strateške promene se mogu očekivati samo ako se energetske performanse zgrada upravlja na odgovarajući način. Primena standarda ISO 50001 i ISO 50006 koji se odnose na menadžment energije su ključni za uspešnu poslovnu praksu u ovoj oblasti.

U radu „Definisanje kompozitnog indikatora za ocenu energetske razvoja zemalja” autora Marine Dobrote i Veljka Jeremića kreirana je mera energetske efikasnosti zemalja korišćenjem CIDI metodologije. Na osnovu pomenute metodologije rangirano je i međusobno poređeno 113 zemalja. Rezultati ove studije korespondiraju sa rezultatima ranijih studija koje se bave energetske razvojem zemalja. Najbolje rangirana zemlja po osnovu energetske efikasnosti je Norveška. Od zemalja regiona najlošije su rangirane Bosna i Hercegovina i Srbija.

Rad „Pravni okvir energetske efikasnosti Republike Srbije” autora Đorđa Krivokapića i Andree Nikolić bavi se nacionalnim i pravnim okvirom Evropske unije za ostvarivanje energetske efikasnosti. Razmatra se usklađenost domaćeg pravnog okvira sa evropskim propisima. Nacionalni pravni okvir je zasnovan na Zakonu o energetici. U okviru rada pažnja je posvećena i Nacionalnoj strategiji za energetske efikasnost. Opšti ciljevi energetske politike Evropske unije (obebeđivanje konkurentnosti na tržištu, postizanje bezbednosti snabdevanja i održivosti) ostvaruju se sprovođenjem Direktive o energetske efikasnosti.

Značaj tematskog zbornika je višestruk. Obradena je tema energetske efikasnosti i održivog razvoja, što ovaj zbornik čini jednim od prvih u R. Srbiji koji se bavi ovim pitanjima kroz integrisani pristup. Različiti aspekti posmatranja naslovne teme zbornika, učinili su ovaj zbornik interdisciplinarnim. Autori su razmatrali teme svojih radova sa makroekonomskog i mikroekonomskog aspekta uz primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda. Ovako koncipiran tematski zbornik je pogodan za akademske profesije različitih usmerenja i širu stručnu publiku. Takođe, pogodan je za sve koje interesuje problematika održivog razvoja i energetske efikasnosti.

3. LITERATURA

Relevantnost energetske efikasnosti u kontekstu održivog razvoja (2020), zbornik radova, (ed. Dragana Kragulj), FON 2020.
